

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสวัสดีวิทยา

Students Caring System of Sawasdee Wittaya School

พนอรรัตน์ เพือกทองใบ*

Panorat Puekthongbai

* โรงเรียนสวัสดีวิทยา สำนักงานเขตวัฒนา สังกัดกรุงเทพมหานคร

รับบทความ 8 เมษายน 2562 แก้ไขบทความ 11 มิถุนายน 2562 ตอรับบทความ 30 กรกฎาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูที่เป็นคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนสวัสดีวิทยา สำนักงานเขตวัฒนา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ด้าน ประชากรที่ใช้ในการ วิจัยได้แก่ ครูโรงเรียนสวัสดีวิทยา จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐาน ค่า 5 ระดับและแบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นของครูที่เป็นคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน สวัสดีวิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย สูงสุด รองลงมาคือด้านผลผลิต และ ด้านปัจจัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, โรงเรียนสวัสดีวิทยา

Abstract

The purpose of this research was to study the students caring system of Sawasdee Wittaya School, Wattana District Office, Bangkok in 4 aspects. The population included 24 people. Data were collected using 5 point rating scale questionnaire and checklist and statistically analyzed in percentage, and standard deviation.

The finding revealed that the students caring system of Sawasdee Wittaya School was generally found at high level. After item analysis, all of them could be rated by mean score in descending order as follows: the context or environment, productivity, and factors.

Keywords: Student Support System, Sawasdee Wittaya School

บทนำ

จากการพัฒนาตามแผนเศรษฐกิจของชาติ ฉบับที่ 1 จนถึงปัจจุบัน ทำให้ฐานะเศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญขึ้นอย่างเห็นได้ชัดการเปลี่ยนแปลงจากประเทศที่เป็นผู้ผลิตด้านการเกษตรมาเป็นด้านอุตสาหกรรม ส่งผลให้ประชาชนในประเทศต้องทำงานหนักมากขึ้น โดยต้องทำงานแข่งขันกับตนเองและผู้อื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งงานและเงิน นอกจากนี้ยังได้ส่งผลกระทบต่อด้านอื่นๆ ตามมามากมายไม่ว่าจะเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของสังคม ส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวไม่มีเวลาที่จะได้อยู่อย่างพร้อมหน้ากันเหมือนสังคมไทยในอดีต เพราะต่างฝ่ายต่างต้องออกไปทำหน้าที่ของตน ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน หรือการเรียน และเมื่อมีเวลาก็มักจะไปหา สิ่งที่ตนเองสนใจทำ และเกิดปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิตตามมาทั้งผู้ใหญ่และเด็ก ซึ่ง ในปัจจุบันนี้ผู้คนมีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นเพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการมีบ้านหลังใหญ่ รถยนต์คันโต เฟอร์นิเจอร์ยี่ห้อต่าง ๆ ที่มีราคาแพง เกิดการเหินห่างกันในครอบครัว จากสภาพต่างคนต่างอยู่เด็กถูกทอดทิ้งมากขึ้น ความเหงาและว้าเหว่ทำให้เด็กมีสภาวะจิตใจอ่อนแอ อารมณ์อ่อนไหว คิดไม่เป็น หาทางออกผิด ๆ ด้วยการชดเชยสิ่งที่ต้องการแต่ไม่ได้รับการตอบสนอง สิ่งนั้นก็คือ ความรัก ความอบอุ่น ความมั่นคงปลอดภัย ด้วยการประพฤติตนนอกกลุ่มนอกลู่นอกทาง เช่น ติดยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ระบุว่าปัจจุบันนี้ วัยรุ่นประสบปัญหาจากเทคโนโลยีการสื่อสารที่เรียกว่า ยุค IT

สำหรับโรงเรียนสวัสดีวิทยาเป็นโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เริ่มโครงการดังกล่าว เพราะโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น ที่มีความเสี่ยงต่อด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการใช้สารเสพติด การพนัน ด้านชู้สาวและการทะเลาะวิวาทหรือปัญหาด้านสุขภาพจิตที่เกิดจากปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัว โดยใช้วิธีการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กรมสุขภาพจิตกำหนดไว้เป็น 5 ขั้นตอนคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมในสิ่งที่ถนัดและสนใจสำหรับนักเรียนกลุ่มปกติ การป้องกันและการแก้ไข รวมทั้งการส่งต่อสำหรับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาต่าง ๆ แม้ว่าจะมีการดำเนินงานดังกล่าวมาได้ระยะเวลาหนึ่งแล้ว แต่ก็ยังไม่ได้มีการประเมินอย่างเป็นระบบมาก่อน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและได้ประเมินดังกล่าวในเชิงบริหารอย่างเป็นระบบและเห็นว่าวิธีการประเมินแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam นั้นเป็นวิธีการที่เหมาะสมเพื่อจะได้นำผลของการประเมินไปพัฒนา ปรับปรุง หรือแก้ไขการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนที่ดำเนินงานในลักษณะเดียวกันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสวัสดีวิทยา

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนสวัสดีวิทยา จำนวน 24 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของครู จำแนกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ระบบการช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนส่วสดีวิทยาใน 4 ด้าน 1) ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) 2) ด้านปัจจัยการผลิตเบื้องต้นนำเข้า (Input Evaluation) 3) ด้านกระบวนการดำเนินงานตามแผน (Process Evaluation) 4) ด้านผลผลิต (Output)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนส่วสดีวิทยา เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ครูในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบสอบถามไปแจกจำนวน 24 ฉบับและเก็บคืนด้วยตนเองได้รับคืนจำนวน 24 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และ หาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนส่วสดีวิทยา โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ดังนี้ รัตนะ บัวสนธ์ (2540: 16)

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนส่วสดีวิทยา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 อยู่ในระดับมากโดยมีด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.49 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 อยู่ในระดับมาก และด้านปัจจัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนส่วสดีวิทยา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญ นำมาอภิปรายผลแยกเป็นรายด้านดังนี้

ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะ คณะกรรมการเห็นว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีความสำคัญมากที่สุดและเห็นว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อนักเรียนมากในสภาพปัจจุบันและการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงแม้ว่า

ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของระบบนี้ไม่น้อยก็ตาม สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านนี้พบว่าผู้ปกครองและบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้ขาดความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ จึงทำให้การดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งคณะกรรมการเสนอแนะว่าต้องมีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง เพื่อรับทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน สอดคล้องกับ กรมสุขภาพจิต (2544)

ด้านปัจจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะ คณะกรรมการเห็นว่าโรงเรียนมีโครงการอื่นเพื่อส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนและเห็นว่า ครูที่ปรึกษาจัดทำระบบสารสนเทศนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และการรายงานข้อมูลต่าง ๆ ของครูที่ปรึกษาเป็นไปอย่างเป็นระบบ สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือ การบริหารจัดการจากฝ่ายบริหารยังไม่เหมาะสมและไม่มีงบประมาณสำหรับการติดตามดูแลนักเรียนซึ่งคณะกรรมการเสนอแนะว่าผู้บริหารควรดำเนินการโดยเฉพาะงานบริหารบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่ตามข้อตกลงขององค์กรและจัดสรรงบประมาณในการเยี่ยมบ้านนักเรียน สอดคล้องกับ กรมสุขภาพจิต (2544)

ด้านกระบวนการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติได้ผลดี เป็นเพราะ คณะกรรมการเห็นว่าครูที่ปรึกษาได้ทำความรู้จักกับนักเรียนเป็นรายบุคคล ทำการคัดกรองนักเรียนได้เหมาะสม และ ครูที่ปรึกษาได้ส่งเสริมให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ถึงแม้ว่าครูที่ปรึกษามีการส่งต่อนักเรียนที่เกินความสามารถของครูที่ปรึกษาไปยังหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในบางครั้งก็ตาม สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านนี้พบว่าผู้ปกครองและบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้ขาดความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการเสนอแนะว่า ควรมีการส่งต่อนักเรียนในลำดับขั้นต่อไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งกรมสุขภาพจิต (2544)

ด้านผลผลิต พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะ คณะกรรมการเห็นว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่งผลให้สัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่งผลให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมให้แสดงออกตามสภาพ สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านนี้พบว่าครูมีภาระงานมากทำให้ไม่สามารถดูแลและติดตามนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ส่วนข้อเสนอแนะคือ ฝ่ายบริหารควรมีการกระจายงานให้เหมาะสมและจัดสรรบุคคลตามความถนัดและศักยภาพจะทำให้งานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2544)

บรรณานุกรม

- รัตนะ บัวสนธ์. (2540). การประเมินโครงการ/การวิจัยเชิงปริมาณ. กรุงเทพฯ: บริษัท คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2544). คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับครู. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.